

שנים אומרים מת ושנים אומרים לא מת 35

1. בבא בתרא לא: "מתיב רבא" עד "א"ל אנא סברי"
מתיב רבא, ואיתימא רבי זעירא: שנים אומרים מת ושנים אומרים לא מת, שנים אומרים נתגרשה ושנים אומרים לא נתגרשה - הרי זו לא תנשא, ואם נשאת - לא תצא; רבי מנחם ברבי יוסי אומר: תצא, אמר ר' מנחם בר' יוסי: אימתי אני אומר תצא? בזמן שבאו עדים ואח"כ נשאת, אבל נשאת ואח"כ באו עדים - הרי זו לא תצא
2. כתובות כב: "ת"ר שנים אומרים מת" עד "אמר רבי יוחנן שנים אומרים מת"
ת"ר: שנים אומרים מת ושנים אומרים לא מת, שנים אומרים נתגרשה ושנים אומרים לא נתגרשה - הרי זו לא תנשא, ואם נשאת - לא תצא, רבי מנחם בר יוסי אומר: תצא. אמר רבי מנחם בר יוסי: אימתי אני אומר תצא? בזמן שבאו עדים ואח"כ נשאת, אבל נשאת ואח"כ באו עדים - לא תצא. מכדי תרי ותרי נינהו, הבא עליה באשם תלוי קאי! א"ר ששת: כגון שנשאת לאחד מעדיה. היא גופה באשם תלוי קיימא! באומרת ברי לי
3. תוס' כתובות כב: ד"ה הבא
הבא עליה באשם תלוי קאי - תימה דבחטאת קאי דהא מסקינן בפרק ד' אחים (יבמות דף לא. ושם) דתרי ותרי ספיקא דרבנן ומדאורייתא אוקמה אחזקה ומאי משני נמי כשניסת לאחד מעדיה הא עד נמי בחנק קאי דאוקמה אחזקה ואומר ר"ת דחזקה דאשה דייקא ומנסבא מרעה לה להך חזקה דמהאי טעמא נמי שרינן לה כי ליכא עדים כלל אע"פ שהיא בחזקת אשת איש.
4. רשב"א קידושין סו. ד"ה מאי לא נמצא "והא דתניא שנים אומרים מת"
והא דתניא שנים אומרים מת ושנים אומרים לא מת הרי זו לא תנשא ואם נשאת תצא ואקשינן מכדי תרי ותרי נינהו הבא עליה באשם תלוי קאי ולא פרכינן הבא עליה בחטאת קאי איכא למימר דלרווחא דמלתא קא פריך הכי לומר דאפילו למאן דאית ליה בפ' ד' אחין דתרי ותרי ספיקא דאורייתא הוא ומפקינן לה מחזקתה מ"מ הבא עליה באשם תלוי קאי, וכיון דאסיקנא כגון שנשאת לאחד מעדיה ובאומרת ברי לי אע"ג דתרי ותרי ספיקא דרבנן היא לא מפקינן לה, דהא אינהו בריא קאמרי ולגבי עצמן נאמנין הן בדיעבד
5. כריתות יז: "איתמר רב אסי" עד "איתיביה רב הונא" "א"ר זירא מ"ט ברב" עד "מאי איכא"
איתמר, רב אסי אמר: חתיכה אחת שנינו, ספק של חלב ספק של שומן; חייא בר רב אמר: חתיכה משתי חתיכות שנינו. במאי קא מיפלגי? רב אסי סבר: יש אם למסורת, אמצות כתיב; וחייא בר רב אמר: יש אם למקרא, מצוות קרינן. איתיביה רב הונא לרב אסי, ואמרי לה חייא בר רב לרב אסי: חלב ושומן לפניו ואכל אחת מהן; מאי לאו מדסיפא שתי חתיכות, רישא נמי שתי חתיכות! אמר להו רב: לא תיזלא בתר איפכא, דיכול לשנויי לכו: סיפא בשתי חתיכות, רישא בחתיכה אחת. אי הכי, יש לומר חתיכה אחת מחייב, שתי חתיכות צריכא למימר? זו ואין צריך למימר זו. ולחייא בר רב דאמר: מדסיפא בשתי חתיכות, רישא נמי בשתי חתיכות, מיתנא תרתיה למה לי? פרושי קא מפרש: ספק אכל [חלב] ספק לא אכל (חלב) - מביא אשם תלוי, כיצד? כגון שהיה חלב ושומן לפניו. אמר רב יהודה אמר רב: היו לפניו שתי חתיכות, אחת של שומן ואחת של חלב, אכל אחת מהן ואינו יודע איזו מהן אכל - חייב; חתיכה אחת, ספק של חלב ספק של שומן ואכלה - פטור. אמר רבא: מאי טעמא דרב? דאמר קרא: בועשה אחת מכל מצות ה' בשגגה, עד שישגוג בשתים, מצות כתיב, מצוות קרינן. איתיביה אביי, רבי אליעזר אומר: כוי, חייבין עליו אשם תלוי! אמר לו, ר' אליעזר סבר: יש אם למסורת, מצות כתיב. איתיביה: ספק בן תשעה לראשון או בן שבעה לאחרון - יוציא והולד כשר, וחייב באשם תלוי! הא מני? רבי אליעזר היא. איתיביה: נמצא על שלו - טמאין וחייבין בקרבן, על שלה אתיום - טמאין וחייבין בקרבן, נמצא על שלה לאחר זמן - טמאין מספק ופטורין מן הקרבן, ותני עלה: חייב משום אשם תלוי! הא מני? רבי אליעזר היא. א"ר חייא אמר רב: היו לפניו שתי חתיכות, אחת של חלב ואחת של שומן, ואכל אחת מהן ואינו יודע איזה מהן אכל - חייב; חתיכה, ספק של שומן ספק של חלב ואכלה - פטור. א"ר זירא: מ"ט דרב? קסבר: שתי חתיכות אפשר לברר איסורו, חתיכה אחת אי אפשר לברר איסורו.

6. **כריתות יח. "אמר רב נחמן מאי טעמא ברב" עד "מאי איכא"**
אמר רב נחמן: מאי טעמא דרב? קסבר: שתי חתיכות איקבע איסורא, חתיכה אחת לא קבעה איסורא

7. **תוס' כתובות כב: ד"ה באשם**
באשם תלוי - אפי' למאן דבעי חתיכה אחת משתי חתיכות הכא לא בעינן שתי חתיכות דמאן דמפרש בפרק ספק אכל (כריתות דף יז: ושם) טעמא דבעינן חתיכה משתי חתיכות משום דאפשר לברר איסורו פי' אפשר לברר על ידי בקי שיכיר חתיכה הנשארת אם חלב היא אם שומן היא הכא נמי אפשר לברר ע"י הזמה ולמאן דמפרש משום דבשתי חתיכות אחת של חלב ואחת של שומן איקבע איסורא ה"נ איקבע איסורא שהיתה בחזקת אשת איש אי נמי לאו אשם תלוי ממש קאמר אלא כלומר באיסור אשם תלוי.

8. **תוס' הרא"ש כתובות כב: ד"ה באשם תלוי קאי**
באשם תלוי קאי. והיינו למ"ד יש אם למסורת דמצות כתיב ולא בעינן חתיכה אחת משתי חתיכות, ולמ"ד יש אם למקרא מ"מ נהי דאינו מביא אשם תלוי בחתיכה אחת מ"מ איסור אשם תלוי איכא דכיון דמספקא לן אם היא אשת איש אם לאו איסורא איכא מספיקא אלא גזירת הכתוב היא דאינו מביא אשם תלוי להגין עליו מן היסורין אלא בחתיכה אחת משתי חתיכות.

9. **רמב"ם הל' טומאת מת ט"ב**
דבר ידוע שכל אלו הטומאות וכיוצא בהן שהן משום ספק הרי הן של דבריהן, ואין טמא מן התורה אלא מי שנטמא טומאת ודאי אבל כל הספיקות בין בטומאות בין במאכלו' אסורות בין בעריות ושבתות אין להם אלא מדברי סופרים [ואע"פ כן דבר שחייבין על זדונו כרת ספיקו אסור מן התורה, שהרי העושה אותו חייב אשם תלוי] כמו שביארנו בהלכות איסורי ביאה ובכמה מקומות. +/השגת הראב"ד/ דבר ידוע שכל אלו הטומאות וכו'. א"א זהו שיבוש גדול שהרי אמרו בכמה מקומות ספיקא דאורייתא לחומרא וספיקא דרבנן לקולא וזו ספיקא דאורייתא היא אבל היה לו לומר משום דהו"ל ספק ספיקא ואפילו בדאורייתא לקולא. +

10. **רשב"א קידושין עג. ד"ה ממזר מתחילת דבריו עד "ועוד מדאמרינן"**
ממזר ודאי הוא בלא יבא הא ממזר ספק יבא. מכאן דקדק הרמב"ם ז"ל בתשובת שאלה דכי אמרינן בעלמא ספיקא דאורייתא לחומרא דרבנן היא דאי מדאורייתא לא אסרה תורה אלא הודאי, וכן פסק בחיבורו הגדול, וקשיא לי טובא דא"כ אזל ליה אשם תלוי למאן דלא בעי חתיכה משתי חתיכות, ואפי' למאן דבעי חתיכה משתי חתיכות ה"מ לענין קרבן אבל להתיר לכתחלה לא קאמר דהנך תנאי לאו בהכי פליגי, ועוד מדאמרינן בפ"ק דמכלתין ערלה בח"ל הלכה למשה מסיני ואקשינן והא תנן ספק ערלה בא"י אסור בסוריא מותר ופרקינן דלמא כך נאמרה הלכה ודאה אסורה ספיקא מותרת אלמא בארץ ספיקא אסורה דאורייתא ואף בסוריא אי לאו דנאמרה הלכה להתיר ספיקא אף התם היתה אסורה, ועוד מדבעי' בפ"ק דחולין (י"א א') רובא וחזקה מדאורייתא מנלן ואתינן למפשט מפסח ומעגלה ערופה ושעיר המשתלח ושחיטה, ואם איתא למה לן דל רובא ודל חזקה הא כל ספק דאורייתא מותר, אלא הכא דאמרינן ממזר ספק יבא מייתורא דקהל אתי ואדרבה דוק מינה טעמא דגלי קרא הא לא גלי אפילו ספק ממזר בלא יבא וממנה לכל איסורי ספק דאורייתא וכן פרש"י ז"ל ועיקר, וכבר הארכתי בזה בספר ת"ה בשער התערובות בס"ד.